МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ГЛУХІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ОЛЕКСАНДРА ДОВЖЕНКА

РОЗВИТОК ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА В УМОВАХ ОСВІТНІХ ТРАНСФОРМАЦІЙ

Матеріали
IV Всеукраїнської науково-практичної
конференції

5 квітня 2024 року

Глухів - 2024

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ГЛУХІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ОЛЕКСАНДРА ДОВЖЕНКА
MIEDZYNARODOWA AKADEMIA NAUK STOSOWANYCH W LOMZY
(RZECZPOSPOLITA POLSKA)
ІНСТИТУТ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ НАПН УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ НЕПЕРЕРВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ
ДЗВО«УНІВЕРСИТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТИ» НАПН УКРАЇНИ
КРИВОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА
НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ
У СУМСЬКІЙ ОБЛАСТІ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ «ПРОФЕСІЙНО-
ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ГЛУХІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ОЛЕКСАНДРА ДОВЖЕНКА»
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ «ГЛУХІВСЬКИЙ
АГРОТЕХНІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ СУМСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
АГРАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»

РОЗВИТОК ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА В УМОВАХ ОСВІТНІХ ТРАНСФОРМАЦІЙ

Матеріали
IV Всеукраїнської науково-практичної конференції

5 квітня 2024 року

Глухів - 2024

УДК 378.011.3-051:377]:055.336.5(072)
Р64

Рекомендовано до друку та розповсюдження вченою радою
Глухівського національного педагогічного університету
імені Олександра Довженка
(протокол №12 від 24 квітня 2024 року)

Відповідальні за випуск:

Самусь Тетяна Володимирівна – кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри професійної освіти та технологій сільськогосподарського виробництва Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка;

Маринченко Євгеній Олегович – доктор філософії, доцент кафедри професійної освіти та технологій сільськогосподарського виробництва Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка.

Тексти матеріалів подано в авторській редакції. За зміст і достовірність матеріалів несуть відповідальність автори.

Р64 Розвиток педагогічної майстерності майбутнього педагога в умовах освітніх трансформацій: матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної конференції (5 квітня 2024 р.) / Глухівський НПУ ім. О. Довженка. Глухів, 2024. 292 с.

У збірнику представлено матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної конференції «Розвиток педагогічної майстерності майбутнього педагога в умовах освітніх трансформацій».

Для науковців, педагогів професійного навчання, студентів, аспірантів та всіх, хто цікавиться проблемами професійної освіти України.

УДК 378.011.3-051:377]:055.336.5(072)

©Глухівський національний педагогічний університет
імені Олександра Довженка

Ситніков Олег Миколайович
ФОРМУВАННЯ МОТИВАЦІЙНОГО КОМПОНЕНТУ ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У МАЙБУТНІХ МАЙСТРІВ ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ…….242
Скібіна Олена Володимирівна
ФОРМУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПЕДАГОГА ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ……244
Скомороха Наталія Петрівна
ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКОСТІ ТА НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ЗАКЛАДІВ П(ПТ)О: З ДОСВІДУ РОБОТИ ШОСТКИНСЬКОГО ВИЩОГО ПРОФЕСІЙНОГО УЧИЛИЩА……..247
Сорока Валерій Вікторович
РОЗВИТОК МОТИВАЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ДО ОПАНУВАННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ……255
Тарасюк Ірина Володимирівна
ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОЇ СПРАВИ…….258
Ткаченко Юрій Юрійович
ЗАЛУЧЕННЯ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ ДО ПРОЄКТНО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ЗВО…...261
Толмачов Володимир Сергійович
ФОРМУВАННЯ ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ІНФОРМАТИКИ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ СИСТЕМ І МЕТОДІВ ВІЗУАЛЬНОГО ПРОГРАМУВАННЯ……..264
Туряниця Зоя Василівна
РЕАЛІЗАЦІЯ ПРИНЦИПІВ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ В ПРОЦЕСІ ВИХОВНОЇ РОБОТИ З МАЙБУТНІМИ МАЙСТРАМИ ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ……..266
Урсакі Олександр Володимирович
ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ……268
Усок Олена В'ячеславівна
ФОРМУВАННЯ В ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ВМІНЬ І НАВИЧОК ЩОДО РОЗУМІННЯ ЗМІСТУ ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ Й ПРАВИЛЬНОГО ЇХ ВИКОНАННЯ…….271
Федотенко Людмила Григорівна
ІННОВАЦІЙНІ ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ФОРМУВАННІ АНГЛОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙСТРА ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ……273
Харченко Тетяна Іванівна
СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ САМООСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ У ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ……275

Скібіна Олена Володимирівна,
кандидат педагогічних наук, доцент кафедри професійної освіти, ресторанного і туристичного бізнесу Луганського Національного університету ім. Тараса Шевченка

ФОРМУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПЕДАГОГА ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ

Сучасні підходи до розв'язання освітніх проблем висувають нові вимоги до професійної підготовки фахівців професійного навчання. Процес професійної підготовки майбутніх педагогів професійного навчання має бути орієнтований на реалізацію потреб суспільства у компетентних, високоосвічених фахівцях, здатних проектувати та технологічно реалізовувати форми взаємодії, організації відносин між суб'єктами освітнього процесу.

У зв'язку з цим постає питання з'ясування проблеми формування технологічної компетентності майбутнього педагога професійного навчання у відповідності до основних ідей сучасної парадигми освіти. Технологічна компетентність сьогодні виступає як найважливіша частина підготовки конкурентоспроможного педагога. Процес її формування складний та багатогранний, кожен його елемент вимагає окремої уваги. Технологічна компетентність є важливою складовою професійної компетентності майбутнього педагога професійного навчання. Професійна компетентність є складно організованою системою в зміст якої входять особистісний, професійний та технологічний компоненти, критерії їх сформованості, функції, що забезпечують її реалізацію, а також компетенції [1].

Вивченням проблеми формування технологічної компетентності фахівця займалися такі науковці, як: П. Атутов, В. Зуєв, Г. Онушкін, А. Урсул, Г. Хаматгалеєва та ін. Формування технологічної компетентності відображено у роботах О. Нікіфорової, яка представляє комплекс умов для формування технологічної компетентності педагога. Автор розглядає технологічну компетентність, як частину структури особистісно-професійного типу, яка представлена сукупністю інтелектуальних, проєктувальних та творчих здібностей. А. Урсул визначає, що технологічна компетентність є сукупністю якостей, на які впливають мотиваційний, соціальний, етологічний та етичний фактори.

Однак, серед науковців не сформувалося єдиного погляду на зміст технологічної компетентності майбутнього педагога професійного навчання. Тому для виявлення значення технологічної компетентності у світлі ідей сучасної парадигми освіти, необхідно з'ясувати її сутність. Дослідження показало, що потреба у технологічній складовій професійної підготовки педагогів професійного навчання є невід'ємною умовою розвитку професійно-педагогічної освіти. У зв'язку з цим процес підготовки повинен включати методи наукового пошуку, проблемності, творчих форм навчально-професійної, навчально-пізнавальної діяльності, розробку професійно-творчих проєктів.

Технологічна компетентність є важливим компонентом у професійній підготовці педагогів, що включає не тільки систему знань, умінь, норм і цінностей, але і можливість технологічних засобів для професійно-особистісного розвитку майбутніх педагогів професійного навчання. Технологічна компетентність забезпечує виконання педагогічних функцій, організацію взаємодії суб'єктів освітнього процесу, управління навчальним процесом, створення професійно-творчого простору, проектування та реалізацію навчально-професійної діяльності, етапність професійно-пізнавальної діяльності, отримання гарантованого результату підготовки майбутніх педагогів професійного навчання.

Технологічна компетентність представляється як сукупність професійних та особистісних характеристик педагогів професійного навчання. Ідеї компетентнісного підходу дають можливість інтеграції якостей особистості педагога професійного навчання, які відображаються в управлінській, проєктній, соціальній, педагогічній компетенція [3].

Педагогічна компетенція включає педагогічну свідомість, суму педагогічних знань, що дозволяють цілеспрямовано здійснювати цілепокладання, планування, виконання, контроль, аналіз, корекцію та прогнозування професійно-педагогічної діяльності.

Показниками соціальної компетенції є розвиток відносин з іншими людьми, усвідомлення себе як людини у світі, групі; готовність дотримуватися правил життя; відповідальність, цілеспрямованість, впевненість у собі; готовність до діалогу, співробітництва у виконанні соціальних функцій; повага до прав та обов'язків людей, вільна орієнтація в інформаційно-пізнавальному просторі.

Показниками проектної компетенції виступає активність особистості, у якій є потреба до проектної діяльності, що розвивається у процесі всього життєвого шляху; створення педагогічних проєктів та організація власної діяльності для розробки педагогічних об'єктів і систем; наявність здібностей до професійно-творчого розвитку.

Показниками управлінської компетенції виступають знання, уміння, норми, цінності, що дозволяють досліджувати, проектувати, здійснювати організацію, коректність, контрольованість професійно-педагогічних, соціально-економічних, організаційно-управлінських та інших процесів з метою створення умов для їх ефективного здійснення та забезпечення якості педагогічного процесу.

Таким чином, технологічна компетентність педагога професійного навчання розуміється як інтегративна якість професійної підготовки, яка структурується взаємозв'язком педагогічних, управлінських, проєктних, соціальних компетенцій та є детермінантою ефективної професійно-педагогічної діяльності. Функціональне уявлення технологічної компетентності педагогів професійного навчання пов'язують із видами професійно-педагогічної діяльності.

Дослідження показало, що функції технологічної компетентності проявляються у взаємодії суб'єктів професійної діяльності, у різних формах організації навчального процесу. Технологічна компетентність безпосередньо забезпечує особистісно-професійний розвиток студентів: оволодіння управлінськими, педагогічними, проєктними, соціальними знаннями, вміннями, нормами та цінностями, а також способами здійснення управлінсько-педагогічної, проектно-технологічної діяльності, формування соціальної взаємодії.

Проблема формування технологічної компетентності буде ефективно вирішена, якщо в навчальному процесі буде реалізовано такі види професійно-педагогічної діяльності:

- навчально-професійної (моделювання навчально-виховної діяльності; аналіз, проєктування та організація професійно-педагогічних ситуацій; діагностування та прогнозування розвитку професійно-значимих якостей особитості педагога професійного навчання);
- науково-дослідницької (організація навчально-дослідницької роботи; формування креативних здібностей; використання інновацій у професійно-педагогічній діяльності);
- освітньо-проєктувальної (проєктування навчально-професійних цілей та завдань, змісту навчального матеріалу, методики професійного навчання та дидактичних засобів, проєктування форм, методів та засобів контролю результатів професійно-педагогічної діяльності);
- організаційно-технологічної (організація навчально-виробничого процесу, організація навчально-технологічного середовища у професійно-освітньому процесі) [2].

Отже, взаємозв'язок педагогічної, соціальної, проєктної, управлінської компетенцій забезпечує інтеграцію відповідних видів підготовки до єдиного професійно-освітнього простору, в якому актуалізується технологічна спрямованість професійно-педагогічної діяльності. Реалізація цієї ідеї дозволяє перевести знанієвий та діяльнісний компоненти в проєктну та педагогічну компетенції. Проєктування складових технологічної компетентності педагога професійного навчання та зміна зв'язків цих компонентів уможливлюють підвищення ефективності професійно-педагогічної освіти.

Таким чином, формування технологічної компетентності через взаємозв'язок навчальних та наукових процесів виступає одним із інноваційних підходів в організації освітніх процесів. В зв'язку з цим технологічну компетентність можливо уявити, як інтегративне перетворення на основі міждисциплінарного підходу, що носить інноваційний характер.

Список використаної літератури

1. Бех І. Д. Компетентнісний підхід у сучасній освіті. *Вища освіта України.* 2009. №3 (додаток 1). Тематичний випуск «Педагогіка вищої школи: методологія, теорії, технології». С. 21-24.

2. Глузман О. В. Базові компетентності: сутність та значення в життєвому успіху особистості. *Педагогіка і психологія.* 2009. № 2. С. 51–61.

3. Каньковський І. Є. Структура та зміст компетенцій інженера-педагога. Проблеми інженерно-педагогічної освіти : зб. наук. праць. Х. : УІПА, 2013. Вип. 40/41. С. 59–68.

Скомороха Наталія Петрівна,
заступник директора з НВР
ДПТНЗ «Шосткинське вище професійне училище»
Сумської області

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКОСТІ ТА НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ЗАКЛАДІВ П(ПТ)О: З ДОСВІДУ РОБОТИ ШОСТКИНСЬКОГО ВИЩОГО ПРОФЕСІЙНОГО УЧИЛИЩА

У статті розкрито проблему формування національно-культурної ідентичності учнівської молоді закладів П(ПТ)О. Визначено особливості формування національної ідентичності учнів з досвіду роботи Шосткинського вищого професійного училища»: подається система виховної роботи закладу, підходи до розуміння національно – патріотичного виховання сучасної молоді як системи заходів спрямованих на формування «нового» українця, що діє на основі національних та європейських цінностей.

Практичне значення статті полягає в тому, що її матеріали можуть використовуватися в організації виховної роботи закладів загальної освіти, професійно-технічної, підготовці педагогів, педагогічній практиці студентів, бібліотечних працівників – усіх, хто виявляє інтерес до питань національно-патріотичного виховання.

Ключові слова: національно-патріотичні цінності, особистість, виховання патріотизму, любов до народу, батьківщини, держави, мова, національна ідентичність, соціальні зміни, досвід роботи, моральні цінності.

Суттєві зміни в політичному та громадському житті українського суспільства актуалізують питання національно-патріотичного виховання дітей та молоді, яке вперше за роки незалежності України розглядається як головний чинник збереження національної безпеки та єдності. Патріотизм стає індикатором, маркером духовного оздоровлення народу, передбачає трансформацію громадянської свідомості, пробуджує національну самосвідомість й ґрунтується на моральній основі. Рубікон духовного оновлення, який було перейдено під час Революції гідності, сконструював нові суспільно-політичні реалії, пов’язані із захистом Вітчизни від зовнішньої агресії та наявністю внутрішніх, сплетених у «гордіїв вузол» соціальних, економічних та політичних проблем, способи розв’язання яких залежать від побудови нової стратегії виховання молодого покоління на основі

Наукове видання

РОЗВИТОК ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА В УМОВАХ ОСВІТНІХ ТРАНСФОРМАЦІЙ

Матеріали
IV Всеукраїнської науково-практичної конференції
5 квітня 2024 року

Підп. до розповсюдження 24.04.2024.
Формат 60x84/16. Умов. друк. арк. 33,95. Зам. № 3468
Видавництво Глухівського національного педагогічного
університету імені Олександра Довженка.
41400, м. Глухів, Сумська обл., вул. Київська 24,
тел/факс (05444) 2-33-06.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК №678 від 19.11.2001.